Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi
Fascicula: Asistenţă Socială, Sociologie, Psihologie
Year-Book „Petre Andrei" University from Iasi
Fascicle: Social Work, Sociology, Psychology
ISSN: 2248-1079
Coverd in: CEEOL, Index Copernicus, Ideas, RePeC, Socionet, Econpapers

---

TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS THE EDUCATION OF ADOLESCENTS' CAREER

[ATITUDINI ALE PROFESORILOR PRIVIND EDUCAŢIA PENTRU CARIERĂ A ADOLESCENŢILOR]

Zinaida PAVLOV

Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenţă Socială, Sociologie, Psihologie, 2015, Tomul 15, Decembrie, pp: 77-91

Published by:
Lumen Publishing House
On behalf of:
„Petre Andrei" University from Iasi

Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career

[Atitudini ale profesorilor privind educaţia pentru carieră a adolescenţilor]

Zinaida PAVLOV[1]

Abstract

The goal of this study is to investigate the attitudes teachers working in high schools in Moldova (Chisinau) and Romania (Iasi) have regarding career education of adolescents. The study aims to identify the range of teachers' attitudes which would facilitate future career education of adolescents. This report is based on only responses given by 26 Romanian teachers to a seven-item questionnaire. Teachers seem generally to exhibit a positive attitude towards the career education. The subjects that teachers teach are responsible for some differences.

Keywords:

career education, adolescents, teachers, attitudes.

[1] Doctorand, Universitatea de Stat din Moldova, E-mail: centrul.ghidare@gmail.com.

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

Introducere

Prezentul raport sumarizează rezultatele obţinute printr-o anchetă în care un chestionar cu şapte itemi a fost conceput şi administrat unui număr de 26 de profesori de diferite discipline din cadrul Liceului Teoretic "Vasile Alecsandri" din Iaşi. Întrebările chestionarului au avut variante de răspuns prestabilite şi au vizat identificarea viziunilor pe care profesorii le au cu privire la conceptul de educaţie pentru carieră, precum şi a diferenţelor dintre profesorii de discipline, în ceea ce priveşte atitudinea faţă de educaţia pentru carieră în rândul adolescenţilor. Analiza răspunsurilor obţinute de la profesori a fost realizată descriptiv şi comparativ (pe baza frecvenţelor absolute şi procentuale). Rezultatele preliminare sugerează că termenul de educaţie pentru carieră rămâne vag şi nedefinit pentru agenţii educaţionali care se ocupă de instruirea şi formarea tinerelor generaţii, aflate în devenire. Astfel, s-a constatat că atitudinile profesorilor faţă de educaţia pentru carieră a adolescenţilor sunt caracterizate prin lipsa unui conţinut sau a unor activităţi specifice, care să vizeze această latură formativă a educaţiei. Pe baza constatărilor, ne propunem în partea a doua a studiului să realizăm mai multe *focus*-grupuri, pentru a identifica sugestii şi recomandări care ar putea contribui la îmbunătăţirea calităţii educaţiei pentru carieră în rândul adolescenţilor.

Scopul şi importanţa studiului

Scopul studiului preliminar pe care l-am realizat a constat în investigarea atitudinilor pe care profesorii de diferite discipline din cadrul liceelor din Republica Moldova (Chişinău) şi România (Iaşi) le au cu privire la educaţia pentru carieră a adolescenţilor. De asemenea, studiul a urmărit identificarea relaţiei dintre atitudinea faţă de educaţia pentru carieră şi disciplinele pe care profesorii le predau.

Importanţa studiului rezidă în explorarea atitudinilor pe care profesorii le au cu privire la educaţia pentru carieră a adolescenţilor, precum şi a relaţiei dintre paleta atitudinilor exprimate şi disciplinele pe care profesorii le predau la clase. Datele obţinute în contextul unor studii exploratorii, precum cel pe care l-am realizat, pot ajuta la: a) identificarea condiţiilor facilitatoare şi a strategiilor care să orienteze eforturile de proiectare şi implementare a programelor de educaţie pentru carieră în rândul adolescenţilor; b) îmbunătăţirea statutului pe care educaţia pentru carieră îl are în cadrul instituţiilor de învăţământ preuniversitar şi al disciplinilor de studii predate în Republica Moldova şi România. Demersul nostru prezintă o importanţă deosebită pentru România şi, în special,

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

pentru Republica Moldova, ţară pentru care nu există studii care să investigheze atitudinile pe care profesorii le exprimă cu privire la educaţia pentru carieră a adolescenţilor şi factorii care contribuie la diferenţele individuale în acest domeniu.

Analiza literaturii de specialitate

În ultimele cinci decenii, problematica atitudinilor în domeniul educaţiei a fost tratată cu o atenţie considerabilă atât în ţările dezvoltate, cât şi în cele aflate în curs de dezvoltare, fiind subiectul unui corp consistent de publicaţii ştiinţifice. Acest fapt se datorează importanţei şi caracterului de element-pivot, pe care atitudinile îl au în raport cu dezvoltarea, extinderea şi perfecţionarea procesului educativ şi cu obţinerea unor rezultate eficiente. Numeroşi cercetători au realizat studii care s-au preocupat de atitudinile faţă de cariera profesională şi dezvoltarea acesteia. În ţările occidentale, educaţia pentru carieră este un concept folosit deja de câteva decenii, însă în contextul educaţional din Republica Moldova şi România, preocupările pe marginea acestei problematici sunt abia la început.

În cadrul unui raport privind indicatorii de calitate pentru învăţarea pe tot parcursul vieţii, Comisia Europeană (2002) a trecut în revistă 26 de studii efectuate în mai multe ţări (printre care se numără şi România), care au avut ca scop analizarea programelor de educaţie pentru carieră în rândul adolescenţilor. Concluziile raportului precizează că, deşi programele destinate educaţiei pentru carieră a adolescenţilor includ o componentă referitoare la atitudinile pe care lucrătorii şi specialiştii din sistemul de învăţământ, respectiv elevii le manifestă, acestea sunt mai puţin analizate la nivelul instituţiilor de învăţământ şi la cel individual al profesorilor. De asemenea, literatura de specialitate sugerează că atitudinile adolescenţilor sunt influenţate de structura şi organizarea sistemului de învăţământ şi de calitatea activităţilor şcolare (curriculare sau extracurriculare) realizate în contextul educaţiei pentru carieră (Pavlov, 2015).

Educaţia pentru carieră reprezintă o intervenţie educaţională ce îşi propune formarea şi dezvoltarea deprinderilor şi a abilităţilor necesare tinerilor, pentru a-şi putea alege şi dezvolta o carieră profesională coerentă (www.supradotati.ro). În acest context, educaţia pentru carieră îşi amplifică importanţa, atunci când adolescentul este preocupat de viitorul său profesional. Pentru că, după cum menţionează cercetătoarea L. Cuznețov (2008), la vârsta adolescenţei, se conturează şi se valorifică

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

potenţialul personal al unui individ. Deşi educaţia pentru carieră reprezintă un conţinut curricular întâlnit în cadrul orelor de educaţie civică, al activităţilor extracurriculare şi al celor desfăşurate de anumite organizaţii non-guvernamentale, instituţii de învăţământ superior sau agenţii şi centre comunitare, nu trebuie să uităm că importanţa acestui conţinut educaţional este determinată de contextul de viaţă în care se dezvoltă noua generaţie. Acest context este caracterizat, printre altele, de diversificarea ocupaţiilor profesionale şi explozia informaţională. Din acest considerent, la care se adaugă lipsa de experienţă şi nivelul redus al flexibilităţii, adoloscenţii tind să piardă controlul în domeniul alegerii şi al dezvoltării carierei profesionale.

Prin raportul care a urmărit examinarea naturii problemelor care apar în contextul alegerii traseului profesional, Commission of the European Communities (2008) semnalează necesitatea de a se ţine cont de potrivirea dintre competenţele individului şi complexitatea pieţei muncii. În acest sens, flexibilitatea este percepută de către specialiştii în domeniul consilierii şi al orientării în carieră ca fiind o coordonată importantă care susţine adaptarea individului la contextul profesional. O persoană trebuie să fie capabilă să-şi raporteze eforturile de căutare nu doar la o singură carieră profesională, ci la mai multe posibilităţi de reprofilare. Un exemplu de bună practică educativ-formativă este oferit de Marea Britanie care a dezvoltat un program specific (*Information Advice and Guidance*) ce urmăreşte reducerea şi prevenirea dificultăţilor cu care unii tineri se confruntă în materie de alegere şi/sau dezvoltare a carierei profesionale (*cf.* Commission of the European Communities, 2008).

Participanţi

Populaţia care a constituit ţinta studiului a fost reprezentată de profesorii care, în anul şcolar 2014-2015, susţineau ore în Liceul Teoretic "Vasile Alecsandri" din Municipiul Iaşi. Eşantionul de lucru a inclus numai profesori care lucrau cu elevi olimpici la diverse discipline. În total, au fost chestionaţi 26 de profesori. Aceştia aveau în predare o varietate de discipline, după cum urmează (Figura 1): biologie (N = 2), chimie (N = 2), educaţie muzicală (N = 1), geografie (N = 2), istorie (N = 2), limba şi literatura română (N = 5), limba engleză (N = 2), limba franceză (N = 2), limba germană (N = 2), matematică (N = 4), ştiinţe socio-umane (N = 1), respectiv tehnologii informationale şi comunicaţionale (N = 1).

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

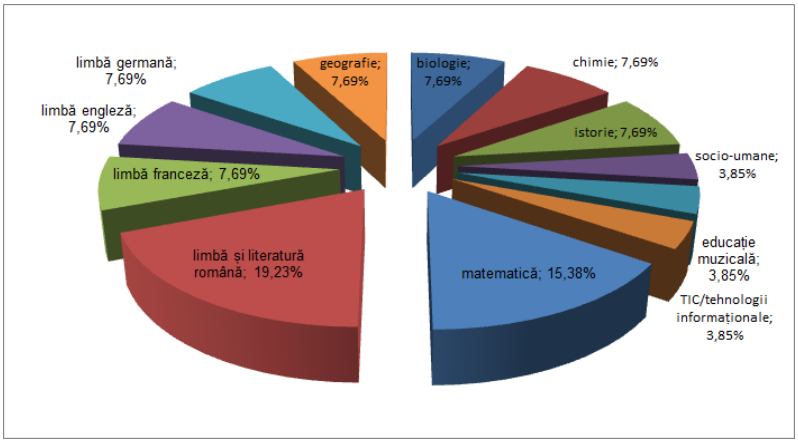

Fig. 1 Disciplinele predate de profesorii

Rezultate

Conform procentajelor obținute (Figura 2), constatăm că, din numărul total de profesori, 65.38 % au fost de părere că educația pentru carieră reprezintă *servicii oferite de consilierul școlarpsiholog*, în timp ce 26.92 % au optat pentru *valorificarea potențialului aptitudinal al elevilor*. Restul (7.69%) au considerat că educația pentru carieră ar însemna *identificarea unei oportunități de angajare*.

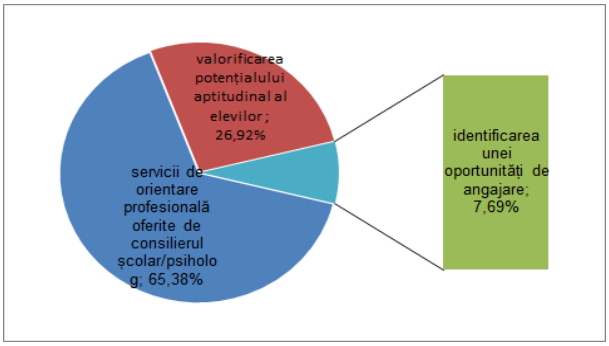

Fig. 2 Reprezentarea educației pentru carieră în viziunea profesorilor (eșantion total)

Din analiza frecvențelor înregistrate pentru cele patru variante de răspuns oferite pentru cea de-a doua dintre întrebările chestionarului de anchetă, s-a constatat că profesorii au exprimat viziuni diferite asupra

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

conceptului de educaţie pentru carieră, în funcţie de disciplina pentru care erau specializaţi (Figura 3). Remarcabil este faptul că toţi dintre profesorii de limba şi literatura română şi toţi dintre profesorii de matematică au optat pentru aceiaşi variantă de răspuns, şi anume valorificarea potenţialului aptitudinal al elevilor.

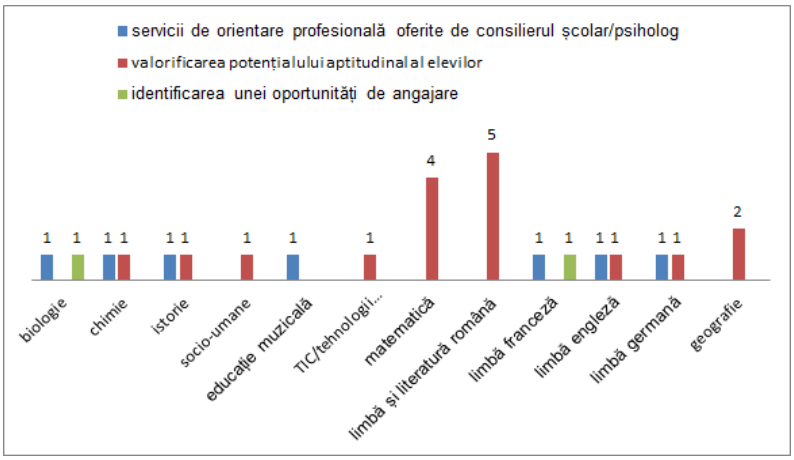

Fig. 3 Analiza răspunsurilor la a doua întrebare din chestionarul de anchetă în funcţie de disciplinele pe care profesorii le predau

Din analiza răspunsurilor la cea de-a treia întrebare (Figura 4), s-a constatat că majoritatea profesorilor (57.69 %) considerau oportună începerea serviciilor de educaţie pentru carieră din clasele VIII-IX, în timp ce peste o treime au indicat ca moment potrivit clasele X-XI. Doar 7.69 % dintre profesorii chestionaţi au considerat ca fiind necesară realizarea mult mai timpuriu a serviciilor de educaţie pentru carieră.

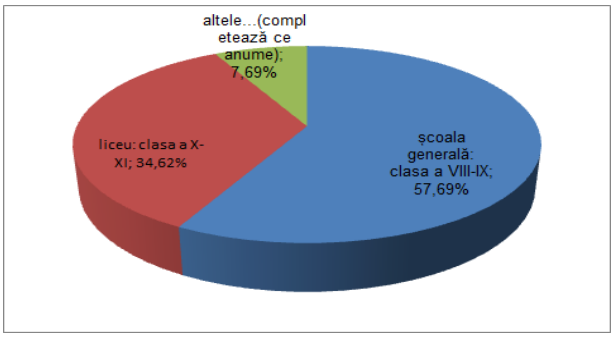

Fig. 4 Momentul începerii educaţiei pentru carieră (eşantion total)

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

De asemenea, s-a constatat că profesorii de diferite discipline de studiu împărtășeau păreri diferite cu privire la momentul începerii educației pentru carieră (Figura 5). Astfel, doi dintre profesorii chestionați au oferit alte variante privind debutul serviciilor de educație pentru carieră. Este vorba despre profesorul de științe socio-umane, care a sugerat că serviciile de educație pentru carieră ar trebui să înceapă în clasa a IX-a și să fie oferite continuu până în clasa a XII-a, respectiv despre unul dintre profesorii de istorie, care a fost de părerea că educația pentru carieră ar trebui să înceapă chiar din clasa a V-a.

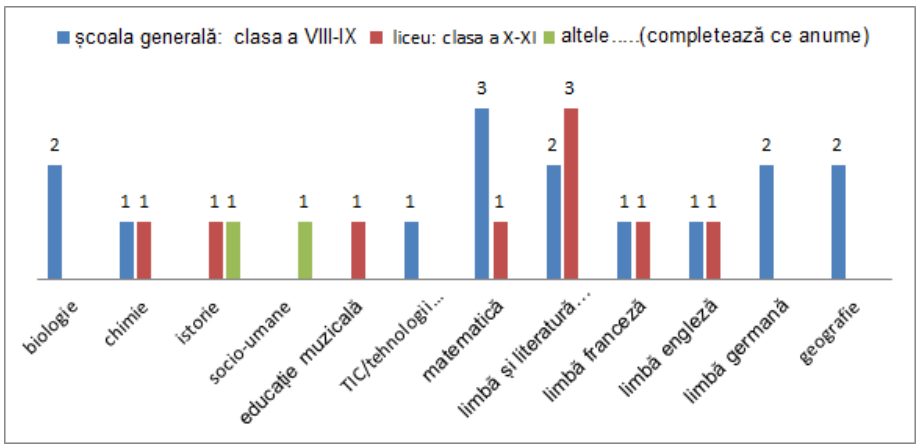

Fig. 5 Analiza răspunsurilor la a treia întrebare din chestionar în funcție de disciplinele pe care profesorii le predau

După părerile pe care profesorii din cadrul Liceului Teoretic "Vasile Alecsandri" din Iaşi le-au exprimat la cea de-a patra întrebare din chestionarul de anchetă, activităţile de educaţie pentru carieră ar trebui să fie (Figura 6): a) *servicii organizate de consilierul şcolar/psiholog* (38.46 %); b) activităţi organizate la *nivel extracurricular* (30.77 %); c) activităţi realizate la *nivel de curriculum şcolar pentru fiecare disciplină* (19.23 %); d) activităţile organizate în cadrul orelor de diriginţie având teme de consiliere şi orientate, precum şi prin intermediul vizitelor în instituţiile de învăţământ superior (11.54 %). Din aceste date, putem constata că o importanţă în organizarea şi desfăşurarea activităţilor de educaţie pentru carieră în rândul adolescenţilor o are consilierul şcolar/psihologul, specialist care, de altfel, are în fişa postului specificată această responsabilitate.

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

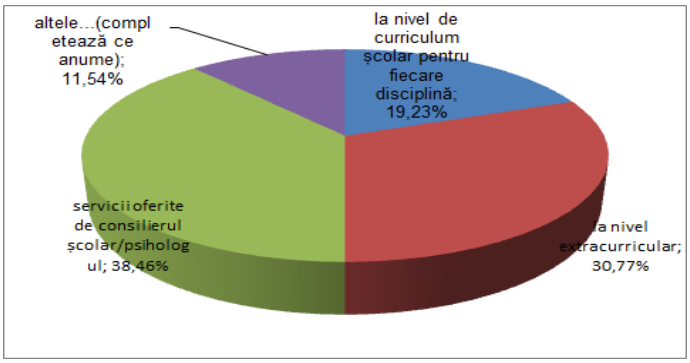

Fig. 6 Organizarea activităţilor de educaţie pentru carieră (eşantion total)

În urma analizei realizate pentru a patra întrebare în funcţie de disciplinele pe care profesorii le predau, s-a constatat că cinci dintre profesorii de ştiinţe umaniste (de exemplu: istorie, limbă şi literatură română sau limbi străine) consideraseră că activităţile de educaţie pentru carieră ar trebui să fie organizate la nivel extracurricular, în timp ce alţi trei (un profesor de ştiinţe socio-umane şi doi profesori de limba şi literatura română) indicaseră nivelul curriculei şcolare pentru fiecare disciplină (Figura 7). Dintre profesorii de ştiinţe exacte/tehnice (chimie, matematică, tehnologii informaţionale şi comunicaţionale), doi consideraseră că activităţile specifice educaţiei pentru carieră ar trebui să fie organizate la nivel extracurricular, unul – la nivelul curriculei pentru fiecare disciplină în parte, doi – prin intermediul serviciilor oferite de consilierul şcolar/psiholog şi doi – la alte niveluri. Din rândul profesorilor de ştiinţe naturale (biologie, geografie), trei au indicat oportunitatea ca activităţile de educaţie pentru carieră să fie desfăşurate la nivel extracurricular şi unul dintre profesori prin intermediul serviciilor de consiliere oferite de către consilierul şcolar/psiholog. Totuşi, indiferent de domeniul mai larg în care se încadrau disciplinele de studiu pe care profesorii le predau, oportunitatea realizării activităţilor specifice educaţiei pentru carieră de către consilierul şcolar/psiholog a fost indicată de nouă (adică peste o treime) dintre profesorii chestionaţi.

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

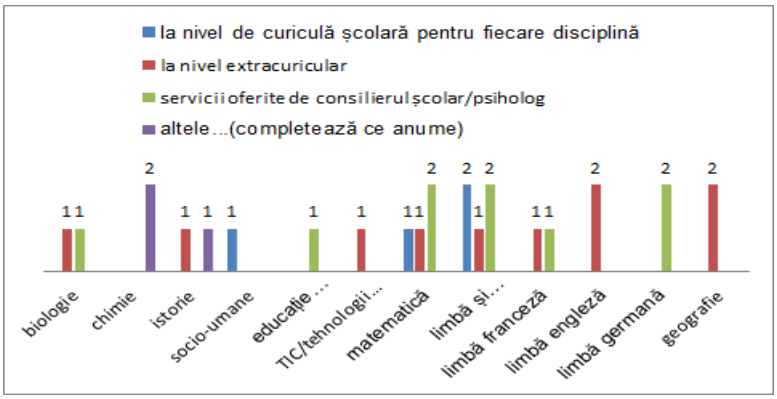

Fig. 7 Analiza răspunsurilor la a patra întrebare din chestionarul de anchetă în funcţie de disciplinele pe care profesorii le predau

Figura 8 sumarizează procentajele pentru variantele de răspuns pe care profesorii le-au ales la cea de-a cincea întrebare din chestionarul de anchetă. Se poate constata că 73 % dintre profesorii investigaţi au fost de părere că identificarea capacităţilor individuale (componentă specifică a activităţilor de educaţie pentru carieră) poate fi realizată prin *sarcini de creativitate şi originalitate*. Acest rezultat confirmă modelele teoretice ale dezvoltării carierei profesionale (Saviskas, 2002). Cu un procentaj de 15.38 %, am regăsit activităţile organizate prin cluburile de excelenţă/TVC care, în ultimii ani, au luat o amploare tot mai mare în cadrul instituţiilor de învăţământ preuniversitar din România şi Republica Moldova. În fine, pentru 7.69 % dintre profesorii investigaţi, activităţile specifice educaţiei pentru carieră pot fi realizate şi prin intermediul *competiţiilor între grupuri de lucru*. Se cunoaşte faptul că activităţile educativ-formative în care este prezentă competiţia nu au o conotaţie negativă, ci sporesc motivaţia participanţilor pentru a asimila cât mai multe cunoştinţe. De aceea, profesorii pot contribui la promovarea conceptului de competiţie în context educaţional, prin intermediul competiţiilor putându-se identifica atuurile pe care adolescenţii le au. Un singur profesor, dintre cei care au fost chestionaţi, a indicat alte tipuri de activităţi care pot fi realizate în contextul educaţiei pentru carieră, şi anume: *activităţi în cadrul orelor de diriginţie*, *administrarea de chestionare pentru autocunoaştere*, *vizite la facultăţi şi la firme*. Astfel de activităţi pot avea un impact asupra deciziilor profesionale, pe care adolescenţii urmează să le adopte. Rezultatele pe care le-am obţinut pentru cea de-a cincea întrebare din chestionar sugerează interesul sporit de care profesorii trebuie să dea dovadă, atunci când au în vedere

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

viitorul profesional al elevilor. Pentru a se ajunge la această resursă, este nevoie de timp, astfel ca instituţiile de învăţământ preuniversitar să dea startul activităţilor timpurii orientate către educaţia pentru carieră a adolescenţilor. Aceasta va contribui la o mai bună integrare şi adaptare a noilor generaţii de tineri la cerinţele vieţii cotidiene, prin prizma schimbărilor tot mai spontane şi mai imprevizibile.

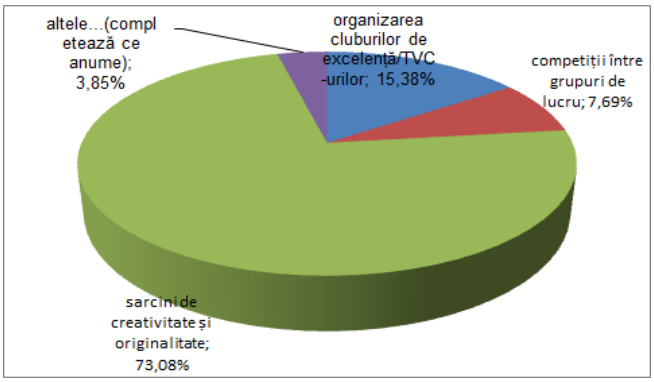

Fig. 8 Activităţi cu scopul identificării capacităţilor individuale specifice (eşantion total)

Din rezultatele prezentate în Figura 9, se poate constata că, indiferent de disciplinele predate, profesorii chestionaţi au manifestat tendinţa de a indica organizarea activităţii de identificare a capacităţilor adolescenţilor prin sarcini de creativitate şi originalitate.

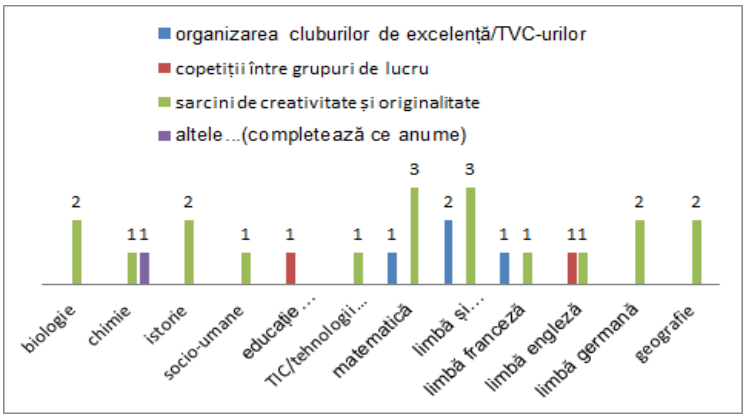

Fig. 9 Analiza răspunsurilor la a cincea întrebare din chestionarul de anchetă în funcţie de disciplinele pe care profesorii le predau

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

Pesonalitatea adolescenţilor este constituită dintr-un ansamblu complex şi bogat de virtualităţi şi dinamici (Brillon, 2010). Motivaţia reprezintă o determinantă foarte importantă pentru dezvoltarea la vârsta adolescenţei, atunci când încep să se cristalizeze interesele profesionale, se intensifică procesul de dobândire a independenţei şi autonomiei personale, precum şi afirmarea valorii proprii. Adolescenţii ar trebui să fie intens preocupaţi de cunoaşterea cât mai detaliată a propriilor posibilităţi, pentru a se integra în mod adecvat în viaţa profesională şi socială. Analizând Figura 10, putem constata că mai mult de jumătate dintre profesorii chestionaţi (57.69 %) au considerat *munca în echipă* ca fiind o modalitate optimă de motivare a elevilor pentru valorificarea potenţialului aptitudinal. Munca în echipă ca fost apreciată ca un mijloc de stimulare a motivaţiei elevilor pentru cunoaşterea şi dezvoltarea potenţialului aptitudinal atât de către profesorii de ştiinţe umaniste, cât şi de către cei de ştiinţe ale naturii sau exacte (Figura 11). Aceste rezultate susţin teoria propusă de M. Saviskas (2002), potrivit căreia unul dintre aspectele determinante ale dezvoltării carierei este încurajarea muncii în echipă. De asemenea, aproximativ 39 % dintre profesori au considerat că o altă modalitate de motivare a elevilor constă în stimularea progresului obţinut în anumite activităţi extracurriculare.

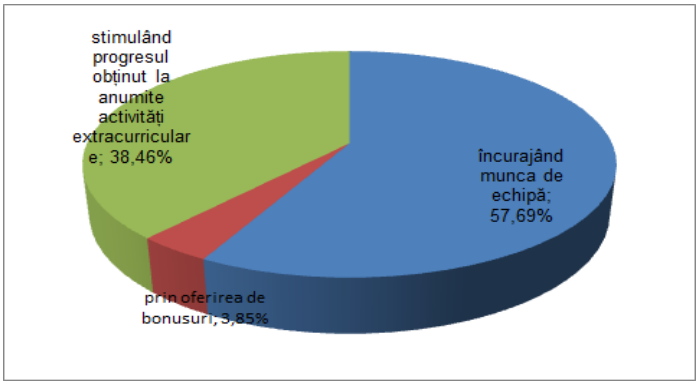

Fig. 10 Modalităţi de creştere a motivaţiei elevilor pentru valorificarea potenţialului aptitudinal (eşantion total)

Figura 12 permite ierarhizarea măsurilor pe care instituţiile de învăţământ preuniversitar ar trebui să le adopte, pentru ca absolvenţii să nu mai adopte la întâmplare decizii privitoare la cariera profesională.

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

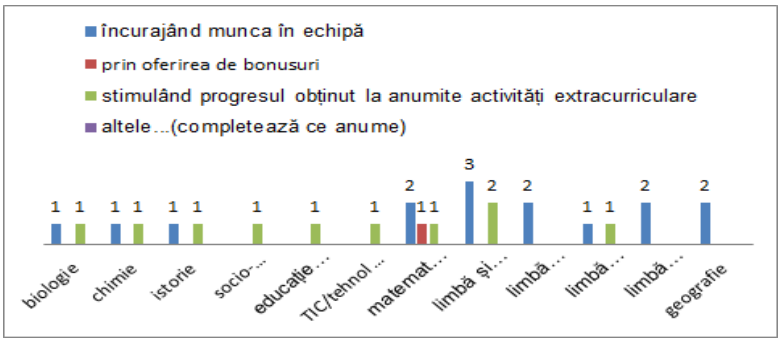

Fig. 11 Analiza răspunsurilor la a şasea întrebare în funcţie de disciplinele predate de către profesori

Astfel, peste 42 % dintre profesorii chestionaţi au optat pentru *promovarea activităţilor specifice educaţiei pentru carieră în cadrul fiecărei discipline şcolare*. Pe de altă parte, peste o treime dintre profesori (34.62 %) au considerat că, pentru realizarea activităţilor specifice educaţiei pentru carieră, este necesar ca *şcoala să fie interesată şi să fie implicată atât familia, cât şi comunitatea.* Acest rezultat evidenţiază cei mai importanţi factori care intervin în creşterea şi dezvoltarea adolescenţilor în general, şi anume familia, şcoala şi comunitatea. De asemenea, 19.23 % dintre profesorii chestionaţi au indicat faptul că una dintre măsurile pe care instituţiile de învăţământ preuniversitar ar trebui să le adopte pentru a stimula educaţia pentru carieră constă în *încurajarea talentelor pe care elevii le au*.

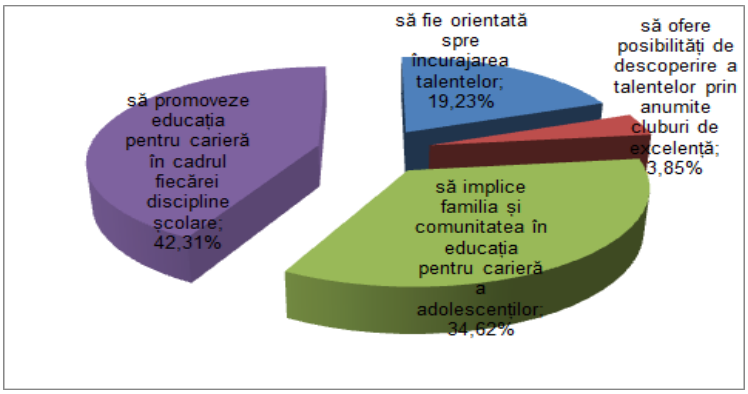

Fig. 12 Măsuri pe care instituţiile de învăţământ preuniversitar ar trebui să le adopte în contextul educaţiei pentru carieră a adolescenţilor (eşantion total)

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

Promovarea educaţiei pentru carieră în cadrul fiecărei discipline şi implicarea familiei şi a comunităţii au fost apreciate ca măsuri utile atât de către profesorii de ştiinţe umaniste, cât şi de către cei de ştiinţe ale naturii sau exacte (Figura 13). Rezultatele pe care le-am obţinut susţin părerea exprimată de Lemeni şi Miclea (2010), potrivit cărora educaţia pentru carieră este o dimensiune care ar trebui să aibă o extindere semnificativă, pentru orice etapă de vârstă şi în cadrul tuturor activităţilor instituţionale sau sociale.

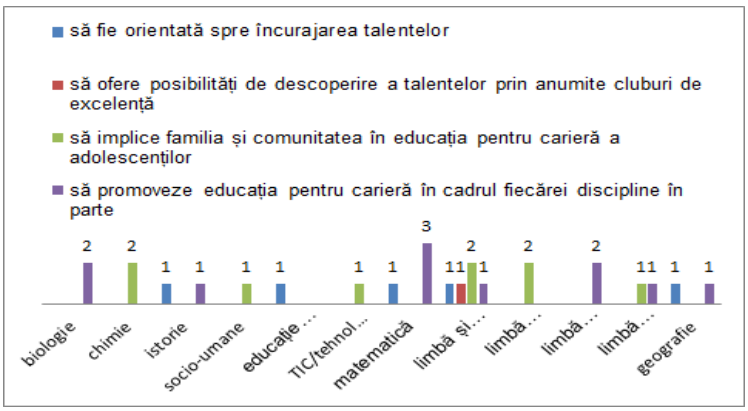

Fig. 13 Analiza răspunsurilor la ultima întrebare din chestionarul de anchetă în funcţie de disciplinele predate de către profesori

Concluzii

Rezultatele prezentului studiu sugerează că, în general, atitudinea profesorilor privind educaţia pentru carieră a adolescenţilor este pozitivă. Răspunsurile pe care profesorii le-au dat evidenţiază faptul că educaţia pentru carieră este foarte importantă pentru absolvenţii de şcoală generală sau liceu, care urmează să adopte o decizie în domeniul carierei profesionale. De asemenea, rezultatele pe care le-am obţinut reiterează concepţiile teoretice, potrivit cărora succesul procesului educativ depinde şi de spiritul de lucru, deoarece profesorii se ocupă nu numai de dezvoltarea fizică, cognitiv-intelectuală, emoţională şi socială a elevilor, ci şi de educaţia pentru cariera profesională solidă (Dandara, 2009). în contextul educaţie pentru carieră a adolescenţilor, rolul profesorilor se remarcă ca unul semnificativ, alături de rolurile familiei şi comunităţii. De exemplu, profesorii sunt responsabili pentru descoperirea şi încurajarea talentelor pe care elevii le au, pentru ca acestea să poată fi valorificate în procesul creşterii şi al dezvoltării de-a lungul vieţii.

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

Din analiza integrată a rezultatelor pe care le-am obţinut, rezultă că, în general, profesorii sunt interesaţi de ceea ce vor face elevii lor şi de modul în care se vor integra după finalizarea studiilor. Această constatare este îmbucurătoare, deoarece nu este o noutate faptul că tot mai mulţi dintre absolvenţii de liceu ajung să adopte în mod aleatoriu decizii în domeniul alegerii domeniului de studiu universitar. Această situaţie se datorează faptului că, în ultimele decenii, au sporit oportunităţile de ocupare profesională (de exemplu, au apărut noi ocupaţii), deşi, pentru adolescenţi, multe dintre aceste oportunităţi rămân foarte vagi. Un alt factor de risc este explozia de informaţii care îi face pe adolescenţi să devină tot mai indecişi în domeniul alegerii carierei profesionale. Cauzele dificultăţilor pe care adolescenţii le întâmpină includ şi neglijenţa şcolii, care, uneori, se implică mai puţin în efortul de a-i ajuta pe elevi să se cunoască şi să se definească pe ei înşişi şi să-şi valorifice aptitudinile de care dispun. Din acest considerent, adolescenţii nu au abilitatea de a sistematiza multitudinea informaţională, pentru a putea realiza o alegere adecvată şi conformă celor trei dimensiuni clamate în psihologia carierei: *Ce vreau să fac ? Ce pot să fac ?* şi *Ce trebuie să mai fac, pentru a avea o carieră de succes ?* (Dandara, 2009).

Tendinţele actuale în domeniul educaţiei pentru carieră surprind necesitatea luării în considerare a unei laturi importante pentru individul uman, şi anume învăţarea şi dezvoltarea carierei (engl. *career learning and development*). Astfel, trăim într-o lume complexă, în care schimbarea este unicul element stabil (Dandara, 2009). Din acest motiv, pentru unii dintre tineri, viitorul carierei profesionale devine şi mai greu de prezis. Potrivit autorilor, tinerii contemporani tind să se concentreze mai mult pe viitor şi mai puţin pe dinamica locurilor de muncă sau pe adecvarea facultăţii pe care au ales să le frecventeze. În acest context, flexibilitatea în contextul alegerii şi al dezvoltării carierei profesionale devine un factor vital. De aceea, profesorii sunt responsabili de ai ajuta pe adolescenţi să îşi dezvolte abilităţile implicate în gestionarea schimbărilor din viaţa lor, în special pentru a face faţă situaţiilor neaşteptate şi/sau dificile (Pavlov, 2014).

În mod firesc, profesorii care, în cadrul orelor pe care le predau, manifestă atitudini pozitive cu privire la educaţia pentru carieră ar trebui să fie mai interesaţi pentru organizarea activităţilor care i-ar ajuta pe adolescenţi să adopte decizii relevante pentru propriul lor viitor profesional. Rezultatele studiului pe care l-am realizat susţin constatarea cu privire la corelarea directă dintre cunoştinţele şi experienţa într-un anumit domeniu educativ, respectiv atitudinea pozitivă faţă de acel domeniu (Kanfer şi Goldstein, 1984).

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.

Bibliografie:

Brillon, M. (2010). *Emoţiile pozitive, emoţiile negative şi sănătatea* (trad.). Iaşi: Polirom.

Comisia Europeană (2002). *Raport european privind indicatorii de calitate pentru învăţarea pe tot parcursul vieţii: 15 indicatori de calitate*. Bruxelles. Document disponibil pe http://www.europa.eu.

Commission of the European Communities (2008). *New Skills for New Jobs Anticipating and Matching Labour Market and Skills Needs. Brussels*. Document disponibil pe www.ec.europa.eu.

Cuznețov, L. (2008). *Tratat de educaţie pentru familie. Pedagogia familiei*. Chişinuă: Centrul Editorial şi Poligrafic al Universităţii de Stat din Moldova.

Dandara, O. (2009). *Proiectarea carierei: dimensiuni ale demersului educaţional*. Chişinău: Centrul Editorial şi Poligrafic al Universităţii de Stat din Moldova.

Kanfer, F. H., & Goldstein, A. P. (1984). *Helping People Change*. New York: Pergamon Press.

Lemeni, G., Miclea, M. (2010). *Consiliere şi orientare. Ghid de educaţie pentru carieră* (Ediţia a II-a, revizuită). Cluj-Napoca: Editura ASCR.

Pavlov, Z. (2015). Educaţia pentru carieră a adolescenţilor în colaborarea familie-şcoală-comunitate. În vol. *Materialele Conferinţei Naţionale de Cercetare în Educaţie, "Comunităţile de învăţare în secolul XXI. Provocări pentru învăţământul superior" (Ediţia a II-a, Iaşi, 19-20 iunie)*.

Pavlov, Z. (2014). Condiţii şi strategii a educaţiei pentru carieră a adolescentului. În vol. *Materialele Colocviului Ştiinţific "Orientări actuale în cercetarea doctorală" (Ediţia a IV-a, Bălţi, 18 decembrie)*.

Savickas, M. (2002). Career construction: A developmental theory of vocational behavior. In D. A. Brown (Ed.), *Career choice and development* (4th ed., pp. 149-205). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Referinţe electronice:

www.supradotati.ro/resurse/Programa Educaţie pentru Carieră. Document accesat la data de 28.06.2015

Pavlov, Z. (2015). Teachers' Attitudes Towards the Education of Adolescents' Career [Atitudini ale profesorilor privind educatia pentru cariera a adolescentilor]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 77-91.